

Omgevingsdienst
ZUID-LIMBURG

Plan van aanpak Omgevingsdienst Zuid-Limburg pilot indirecte lozingen gemeentelijke bedrijven

Datum: 11 februari 2026

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en doelstelling.....	3
2. Probleemstelling.....	4
3. Doelgroep.....	7
4. Betrokken partijen	7
5. Verhogen kennisniveau en samenwerking.....	8
6. Uniforme aanpak en kennisdeling	9
7. Strategie en inzet van VTH Instrumenten.....	9
8. Voorwaarden voor een succesvolle aanpak.....	11
9. Implementatie.....	11
10. Communicatie naar bedrijven en branche organisaties.....	15
11. Evaluatie en monitoring.....	15
12. Conclusie.....	15
13. Bijlagen.....	16

1. Aanleiding en Doelstelling

Het plan van aanpak pilot indirecte lozingen gemeentelijke bedrijven is ontwikkeld als reactie op de toenemende vervuiling door stoffen zoals PFAS, chemische stoffen, zware metalen, en medicijnresten. Deze stoffen vormen een significant risico voor de waterkwaliteit, volksgezondheid, en het milieu.

De landelijke doelstelling is om bij te dragen aan de Europese Kaderrichtlijn Water 2027 (KRW) en het minimaliseren van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het water. De doelstelling in 2027 van de Europese Kaderrichtlijn Water wordt volgens de huidige inzichten niet gehaald. De kwaliteit van het oppervlaktewater zal naar een hoger niveau moeten en de controle op de indirecte lozingen bij de bedrijven zal hierbij zeker helpen. Voorts is bekend dat er een grote hoeveelheid zeer zorgwekkende stoffen geloosd worden door bedrijven en huishoudens. Uit recente metingen is ook gebleken dat PFAS ook in het oppervlaktewater aanwezig naast medicijnresten en drugs.

Ons doel is te komen tot een per regio relevante vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) kader om bij te dragen aan de KRW-doelstellingen en ZZS te minimaliseren voor een duurzame, veilige en gezonde leefomgeving. Dit plan van aanpak beoogt inzicht te geven waar in de waterketen effectief en efficiënt VTH-instrumentaria in kunnen worden gezet.

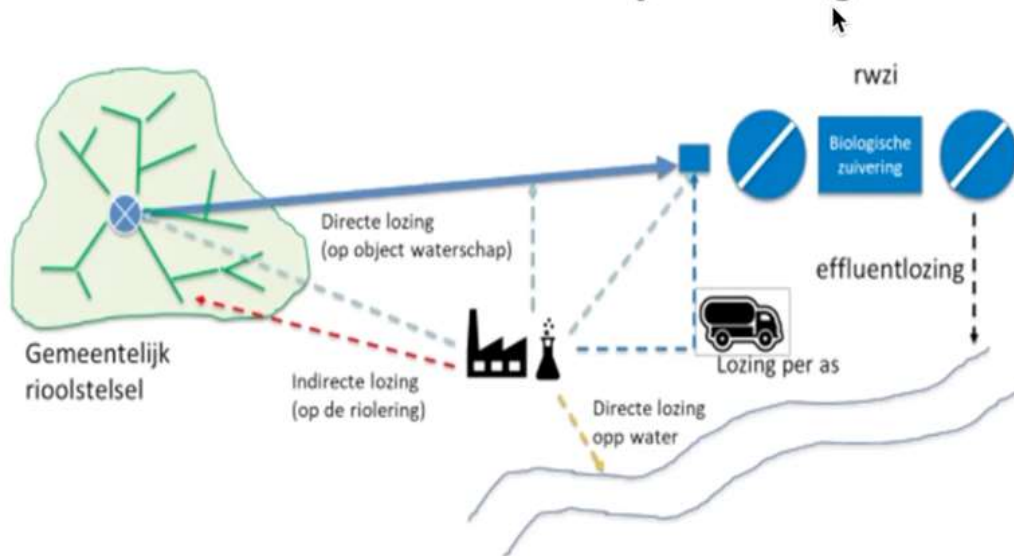
Met de komst van de Waterwet in 2009 is de bevoegdheid voor de indirecte lozingen (lozing op riolering) verschoven van het Waterschap naar het bevoegd gezag (gemeente voor de gemeentelijke bedrijven of provincie voor de provinciale bedrijven). Met de komst van de omgevingsdiensten is het een basis VTH taak van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg geworden binnen het beheersgebied voor de gemeentelijke bedrijven. De bevoegdheid van de directe lozingen op een oppervlaktewater valt onder de bevoegdheid van het Waterschap Limburg.

Om de opgave te kunnen realiseren is samenwerking met het Waterschap Limburg en eventueel Rijkswaterstaat onontbeerlijk. Na 2009 is er intensief contact geweest met het Waterschap Limburg om de overgang zo soepel mogelijk te laten verlopen met de intentie dat de omgevingsdiensten deze taak zelfstandig op zich moeten nemen waarbij in specifieke gevallen nog contact met het Waterschap Limburg is in bijvoorbeeld die gevallen waarbij de doelmatige werking van de rioolwaterzuiveringsinstallatie (rwzi) belemmerd wordt.

2. Probleemstelling

Hieronder schematisch weergegeven de indirecte lozingen afvalwater.

Definitie van indirecte bedrijfslozingen

Bedrijfsafvalwater afkomstig van bedrijven worden via gemeentelijke rioleringen afgevoerd naar rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's) en uiteindelijk geloosd op het oppervlaktewater waardoor microverontreinigingen in het oppervlaktewater terecht komen. Dit beïnvloedt het dieren- en plantenleven en levert gezondheidsrisico's op. RWZI's zijn niet ontworpen om alle stoffen uit het effluent van bedrijven te zuiveren. Dit proces draagt bij aan de verspreiding van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) in het milieu, wat negatieve gevolgen heeft voor de waterkwaliteit en volksgezondheid.

2.1 Waterkwaliteit onder druk

De waterkwaliteit in Nederland is op veel plaatsen niet goed. De kwaliteit van een groot aantal oppervlaktewateren voldoet niet aan de KRW-doelen. Dit geldt zowel voor de ecologische als de chemische toestand. In toenemende mate zorgen chemische verontreinigingen voor knelpunten in de waterkwaliteit. Dit heeft negatieve effecten voor het dieren- en plantenleven en kan leiden tot gezondheidsrisico's met name de kwaliteit van het drinkwater kan in geding komen vanwege de productie van drinkwater uit oppervlaktewater. De Maas levert drinkwater aan miljoenen mensen in Nederland en België maar staat onder druk door industriële lozingen, landbouw en medicijnresten die in het water terecht komen. Ondanks zuiveringsprocessen blijven sommige gevaarlijke stoffen in het water aanwezig, wat de drinkwaterkwaliteit bedreigt. De drinkwaterbedrijven moeten steeds vaker hun inname tijdelijk stilleggen omdat ze hoge concentraties van een stof of een onbekende stof meten. Pas wanneer de stof is gepasseerd of de stof is achterhaald kunnen ze weer water innemen. De drinkwaterbedrijven moeten tientallen miljoenen investeren in complexe zuiveringstechnologie omdat gangbare technieken onvoldoende in staat zijn risicovolle stoffen als PFAS te verwijderen.

Uiterste deadline voor het voldoen aan de Europese KRW-doelen is 2027. Bij niet voldoen kan de EU Nederland in gebreke stellen, hetgeen tot reputatieschade en juridische procedures van belangengroepen kan leiden. Ook kan de bouw- en infrasector te maken krijgen met problemen in de vergunningverlening, omdat er geen toestemming gegeven wordt voor bodemsanering en grondwateronttrekkingen in het geval

van tijdelijk droogpompen van de bouwput en het lozen uit die bouwput (scenario vergelijkbaar met de stikstofcrisis).

2.2 Impact indirecte lozingen

Microverontreinigingen zijn schadelijk voor het dieren- en plantenleven in het water. Deze verontreinigingen in het water zijn afkomstig van meerdere bronnen:

- Atmosferische depositie, stoffen die neerslaan in het water vanuit luchtmissies van bijvoorbeeld verkeer en industrie;
- Diffuse bronnen, stoffen die in het water terechtkomen door brede toepassing en sectoren als de landbouw (mest, bestrijdingsmiddelen) en door consumenten (medicijngebruik);
- Directe lozingen van bedrijfsafvalwater op rijks- of regionale wateren binnen de provincie Limburg. Deze lozingen vallen onder bevoegd gezag van Rijkswaterstaat of Waterschap Limburg.
- Indirecte lozingen van bedrijven op oppervlaktewateren. Via het gemeentelijk riool komt dit bedrijfsafvalwater bij de rioolwaterzuiveringsinrichting en een deel van de stoffen in het influent wordt uiteindelijk met het effluent in het oppervlaktewater geloosd. De rioolwaterzuiveringsinstallatie heeft, afhankelijk van de soort stof, een bepaald zuiveringsrendement. De provincie en de gemeente zijn bevoegd gezag voor deze indirecte lozingen. Hoewel er geen precies beeld is van de bijdrage zijn er wel duidelijke aanwijzingen dat de indirecte lozingen een substantieel invloed hebben op de chemische waterkwaliteit. Uit onderzoek is gebleken dat in het effluent van de rwzi's honderden microverontreinigingen worden aangetroffen. Vooral bij industriële stoffen is er sprake van zeer grote concentratieverschillen tussen verschillende rwzi's. Er is een pilot indirecte lozingen in de regio Noorderkwartier in Noord-Holland uitgevoerd. Hierbij zijn bij 80 % van de bemonsterde bedrijven een of meerdere Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) aangetroffen. Een groot aantal bedrijven loost bedrijfsafvalwater via de gemeentelijke riolering (indirecte lozing) waarbij ook mogelijk probleemstoffen in het afvalwater aanwezig zijn. Vanwege het beperkte toezicht op deze indirecte lozingen kan men aannemen dat de indirecte lozingen een belangrijke bron zijn van chemische verontreinigingen in het oppervlaktewater.

2.3 Verspreiding van Zeer zorgwekkende stoffen via bedrijfsafvalwater

Indirecte lozingen zijn een belangrijke bron van verspreiding van Zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in het milieu. Zeer zorgwekkende stoffen is de verzamelnaam voor stoffen die gevaarlijk zijn voor mens en milieu. Veel van deze stoffen zijn kankerverwekkend, hebben een negatieve impact op de voortplanting en hopen zich op in de voedselketen. Voorbeelden zijn PFAS, kwik, lood, benzeen en PAK's. Daarbij is de afbraaksnelheid van een aantal ZZS heel laag. De totale lijst ZZS bestaat uit meer dan 2200 stoffen. Verspreiding vindt plaats via lucht en water en ZZS kunnen zich ophopen in bodem en ondergrond en verder verplaatsen via grond- en afvalstromen. Een deel van de ZZS valt ook onder de (prioritaire) stoffen van de KRW.

2.4 Werking rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's)

De huidige rioolwaterzuiveringsinstallaties zijn in hoofdzaak biologische zuiveringen. Ze halen 95 procent van alle verontreinigingen, zoals organische stoffen, stikstof en fosfaat, uit het afvalwater van huishoudens en bedrijven. Ze verwijderen echter niet alle chemische microverontreinigingen. Hiervoor zijn voor een deel van de stoffen aanvullende zuiveringsstappen mogelijk. Een belangrijk deel van de zware metalen blijft bijvoorbeeld achter in het zuiveringsslib. Diverse persistente, mobiele en toxische stoffen zoals PFAS worden niet of slechts beperkt verwijderd in een rwzi. Door de grote diversiteit aan chemische stoffen is de keuze en dimensionering van chemische zuivering complex. Vandaar dat het belangrijk is dat wordt ingezet op een bronaanpak. Daarnaast speelt dat een te hoge concentratie van bepaalde chemische stoffen de doelmatige werking van rwzi's belemmert. Het terugdringen van de vuillast of bepaalde stoffen in het bedrijfsafvalwater is een belangrijk item om de doelmatige werking van rwzi's in de toekomst.

Waterschap Limburg werkt in 2025 aan een influent beleid. Hierin wordt ingegaan op wat er wel en niet door een rwzi verwerkt kan worden en dus via het riool mag worden geloosd.

2.5 Rioolstelsel

Bedrijfsafvalwaterlozingen kunnen ook schade veroorzaken aan het gemeentelijk rioolstelsel. Verstoppingen in het riool ontstaan vaker door een opeenhoping van vet. Een te hoge zuurgraad, temperatuur of aanwezigheid van brand- en/of explosiegevaarlijke stoffen kan de binnenzijde van een rioolbuis ook aantasten. Grip op indirecte lozingen is dus ook relevant voor een goede werking van het rioolstelsel.

2.6 Landelijk beleid

Er zijn aanvullende maatregelen indirecte lozingen nodig om tijdig de doelen te halen van de Kader Richtlijn Water (KRW) te halen. De stoffenaanpak is een dergelijk maatregel. Deze richt zich op het terugdringen van de belasting van probleemstoffen vanuit de verschillende bronnen waaronder de industrie, landbouw en rioolwaterzuivering. Belangrijke acties zijn onder meer:

- Probleemstoffen aan de bron aanpakken samen met de industrie en landbouw;
- Analyse van het effluent van de rwzi's om te kijken welke stoffen die een probleem zijn in het oppervlaktewater via de rwzi hierin terecht komen. Een handelingsperspectief kan dan bronaanpak zijn en voor organische verontreinigingen ook technische maatregelen (uitvoering van immissietoetsen op het effluent per rwzi);
- KRW proof maken van directe en indirecte lozingen en steviger inzetten op Vergunningverlening-Toezicht-handhaving (VTH)

Er is landelijk een werklijst probleemstoffen opgesteld. Deze is afgeleid van de prioritaire stoffenlijst van de KRW en de ZZS lijst. Stoffen die vermeld staan op de werklijst zijn: metalen, PAK's, ammonium, gebromeerde stoffen, PFAS en enkele gewasbeschermingsmiddelen.

2.7 Bronaanpak ZZS

Het Europese en Nederlandse beleid richt zich op het minimaliseren van ZZS in de leefomgeving. De aanpak van ZZS is gericht op:

- Minimalisatie door bronaanpak;
- Minimalisatie door reductiemaatregelen en continu verbeteren.

Bedrijven zijn verplicht hun uitstoot van ZZS naar water en lucht te minimaliseren (minimalisatieverplichting) Zij moeten iedere 5 jaar aantonen hoe zij dat doen.

2.8 Huidige status regulering en toezicht indirecte lozingen

Bedrijven die via de gemeentelijke riolering op een rioolwaterzuiveringsinstallaties lozen, die specifiek bepaalde processen uitoefenen en bepaalde grondstoffen gebruiken, kunnen bewust of onbewust ZZS en opkomende stoffen lozen. Deze bedrijven vallen onder het bevoegd gezag van de gemeente voor de gemeentelijke bedrijven. De vergunningverlening en toezicht en handhaving voor de indirecte lozingen is een basis VTH taak van de Omgevingsdienst Zuid-Limburg geworden binnen het beheersgebied voor de gemeentelijke bedrijven Deze basistaak is nog niet voldoende geïmplementeerd binnen de Omgevingsdienst Zuid-Limburg. De taak is wel ingebracht door de gemeenten echter zonder financiering voor inzet van de controle op indirecte lozingen en eventuele monsternamen en analyse.

3. Doelgroep

De aanpak richt zich primair op gemeentelijke bedrijven die mogelijk verantwoordelijk zijn voor het lozen van schadelijke stoffen die een significante impact hebben op de waterkwaliteit. Dit omvat bedrijven in risicobranches zoals afvalverwerking, metaalbewerking, olie-vetverwerking, chemische industrie, voedingsmiddelenbedrijven, medische sector en tankcleaningbedrijven. Veel van die bedrijven zijn in het verleden alleen op het effect op de werking van het rioolstelsel gecontroleerd en niet op specifieke, relevante stoffen in de lozingen zelf. Alleen op ad hoc basis zijn enkele bedrijven gecontroleerd op indirecte lozingen en het nemen van afvalwatermonsters en analyse op specifieke componenten.

In het Dagelijks bestuur van 17 september 2025 en het Algemeen Bestuur van 8 oktober 2025 heeft besluitvorming plaatsgevonden over de uitvoering en beschikbaar stellen van middelen voor de aanpak indirecte lozingen afvalwater bij de bedrijven waar de gemeente bevoegd gezag voor is. In onderhavige voorstel gaat het om het opstellen van een plan van aanpak indirecte lozingen voor de bedrijven waar de gemeente bevoegd gezag voor is. Een dergelijk plan van aanpak is ook opgesteld voor de bedrijven waar de Provincie Limburg bevoegd gezag voor is.

Via het kennisnetwerk bij de omgevingsdiensten en adviesbureaus kan in grote lijnen aangegeven worden welke stoffen in het afvalwater te verwachten zijn per bedrijvenbranche. Zo is het mogelijk om gerichte controles te gaan uitvoeren bij specifieke bedrijven met een beperkt analysepakket.

Een andere indicatie van de meeste vervuilende bedrijven is een hot spot analyse waarbij de gegevens van het influent van een rioolwaterzuiveringsinstallatie bepalend zijn voor de selectie van bedrijven in een bepaald afstroomgebied van de rioolwaterzuiveringsinstallatie.

Op basis van bovenstaande invalshoeken worden bij de geselecteerde gemeentelijke bedrijven monsters van het afvalwater genomen om vast te stellen of er sprake is van lozingen met ZZS en/of andere gevaarlijke stoffen. Hiervoor dient een monstername protocol te worden ontwikkeld. Omdat bedrijven niet altijd op de hoogte blijken te zijn van de ZZS in hun lozingen, of de mogelijkheden om deze te reduceren en waar mogelijk te vermijden, is gerichte communicatie noodzakelijk.

4. Betrokken partijen

Vershillende partijen spelen een rol in de keten van indirecte lozingen. Naast VTH-uitvoering omvat dit ook beleid, waterbeheer, kennisdeling, advies en specifieke uitvoerende taken zoals inzameling, transport en zuivering van afvalwater. De samenwerking met Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en de kennisregisseur van Omgevingsdienst Nederland is essentieel voor een effectieve aanpak.

Hieronder volgt een overzicht van de rollen en taken:

- *Gemeente*
Bevoegd gezag VTH, beleidstaken water en milieu, uitvoerende taken water en riolering met betrekking tot inzameling en transport afvalwater.
- *Waterschap*
Watersysteembeheerder (grond- en oppervlaktewater, kwantiteit en kwaliteit) regionale watersystemen, taak zuivering afvalwater, bevoegd gezag directe lozingen op regionaal oppervlaktewater.
- *Rijkswaterstaat (RWS)*
Watersysteembeheerder Rijkswater, kennistaken water landelijk, bevoegd gezag voor lozingen op Rijkswater (directe lozingen van bedrijven en effluent rwzi's).
- *Omgevingsdiensten*
Gemeenschappelijke regeling -uitvoeringsorganisatie VTH van gemeenten en provincies.

Toe en met 2009 waren de waterschappen verantwoordelijk voor de VTH-taak op indirecte lozingen. Met inwerkingtreding van de Waterwet in december 2009 zijn de bevoegdheden gewijzigd; de VTH-taak op indirecte lozingen is toen overgegaan naar de provincie voor de provinciale bedrijven en de gemeenten voor de gemeentelijke bedrijven, met de waterschappen in een advies- en expertrol. De uitvoering is inmiddels als basistaak bij de omgevingsdiensten belegd.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn grote delen van de Waterwet opgegaan in de Omgevingswet. Het bindend adviesrecht van de waterschappen ten aanzien van afvalwateraspecten in vergunningen is hiermee ook verdwenen. Het waterschap Limburg adviseert de vergunningverleners wel nog over het aspect indirecte lozingen in de omgevingsvergunningen.

Voor meer grip op lozingen is samenwerking met diverse instanties cruciaal. Zo is bij de waterschappen, Rijkswaterstaat en drinkwaterbedrijven veel kennis over water en waterkwaliteit terwijl de omgevingsdiensten op de hoogte zijn welke processen uitgevoerd worden bij de bedrijven en mogelijk een relatie kunnen leggen met de mogelijke verontreinigingen in het afvalwater. Deze kennis combineren kan leiden tot waardevolle inzichten en een gerichte aanpak van de selectie van bedrijven voor het toezicht op het afvalwater. Door Waterschap Limburg wordt momenteel bij een beperkt aantal bedrijven opdracht gegeven aan een extern laboratorium om regulier steekmonsters te nemen en te analyseren op specifieke componenten. De lijst is tot stand gekomen omdat de indirecte lozingen van deze bedrijven mogelijk een negatief effect kunnen hebben op de doelmatige werking van de communale rioolwaterzuiveringsinstallaties en/of naar verwachting afvalwater lozen met een hoge concentratie aan vervuulende stoffen. Deze lijst van gemeentelijke bedrijven en analyses is weergegeven in bijlage 3.

De samenwerking zal ook een positieve impuls geven aan het kennisniveau van de toezichthouders bij de omgevingsdiensten.

5. Verhogen kennisniveau en samenwerking

Er is een dringende behoefte aan betere kennisuitwisseling, verhogen van het kennisniveau en versterkte samenwerking tussen omgevingsdiensten, waterschappen en andere betrokkenen zoals gemeentelijke rioolbeheerders, politie en mogelijk drinkwaterbedrijven. De kennisregisseur van Omgevingsdienst Nederland speelt een sleutelrol in het faciliteren van deze samenwerking en kennisdeling.

Met het Waterschap Limburg is regelmatig overleg om de bemonsteringen en analyses bij bedrijven onderling af te stemmen. De analyses van de bemonsteringen bij bedrijven genomen door het Waterschap Limburg worden gedeeld met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg waarna bij normoverschrijdingen de handhaving gestart kan worden bij de Omgevingsdienst Zuid-Limburg.

Het verhogen van het kennisniveau zal plaatsvinden door de inspecteurs en vergunningverleners een specifieke opleiding te laten volgen met betrekking tot afvalwater. Er zijn diverse instanties die opleidingen verzorgen met betrekking tot indirecte lozingen. Dit varieert van een basisopleiding van twee dagen (gegeven door kennisnet) tot een meer specialistische opleiding van 7 dagen ([wateropleidingen.nl/handaving indirecte lozingen](http://wateropleidingen.nl/handhaving-indirecte-lozingen)) bestemd voor de vergunningverleners en toezichthouders die zich meer gaan specialiseren op het gebied van afvalwater en met name de indirecte lozingen. Via de Kennisregisseur Waterkwaliteit en het waterteam binnen de 6 Seveso-omgevingsdiensten lopen initiatieven om een gedegen opleiding afvalwater aan te bieden voor de vergunningverleners en toezichthouders die aansluit bij de behoefte van de omgevingsdiensten.

Daarnaast zijn er gesprekken geweest met het Waterschap Limburg om kennis te delen met de Omgevingsdienst Zuid-Limburg op het gebied van indirecte lozingen. Dit in de vorm van een presentatie door een vergunningverlener, toezichthouder en/of procestechnoloog van het Waterschap Limburg en een rondleiding bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie Roermond.

6. Uniforme aanpak en kennisdeling

Binnen zes omgevingsdiensten is een werkgroep samengesteld, de watergroep omgevingsdiensten. Deze werkgroep streeft ernaar om de aanwezige kennis binnen de zes omgevingsdiensten met betrekking tot de indirecte lozingen te delen met de andere omgevingsdiensten en uniformiteit te bewerkstelligen in het toezicht op de indirecte lozingen. De kennisregisseur van Omgevingsdienst Nederland ondersteunt deze werkgroep door het ontwikkelen van tools en richtlijnen voor een uniforme aanpak. De bedoeling is om deze kennis te zijner tijd te delen met alle omgevingsdiensten binnen Nederland.

In deze werkgroep zullen ook diverse tools ontwikkeld worden voor de indirecte lozingen waaronder een checklist voor de inspecteur die gebruikt kan worden bij het toezicht op de indirecte lozingen. Tevens kan er een lijst vastgesteld worden van stoffen per bedrijvenbranche die mogelijk in het afvalwater terecht kunnen komen.

7. Strategie en inzet van VTH-instrumenten

De strategie om indirecte lozingen effectief aan te pakken draait om de versterkte inzet van VTH. De aanpak heeft als doel om een robuuste en uniforme VTH-strategie te ontwikkelen die niet alleen focust op het voldoen aan wettelijke verplichtingen, maar ook op preventie en risicobeheersing. Hierbij wordt gebruik gemaakt van landelijke initiatieven zoals de kennisregisseur van Omgevingsdienst Nederland en de (concept) plan van aanpak indirecte lozingen opgesteld door de resultaten van de pilot indirecte lozingen in Noord-Holland en Gelderland.

Kernpunten van de Strategie:

- Middelen beschikbaar stellen waaronder de financiële middelen en kennis uitbreiden bij de toezichthouders en vergunningverleners.
- Selectie van Bedrijven: De meest risicovolle branches zullen bepaald moeten worden. In eerste instantie zullen we ons richten op afvalverwerkende bedrijven, metaalbewerking, olie-
vetverwerking, bedrijven uit de chemische industrie, voedingsmiddelenbedrijven, medische sector en tankcleaningbedrijven. Uit de pilot, uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Omgevingsdienst IJmond, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (Rapport “pilot indirecte lozingen regio Noorderkwartier mei 2023-maart 2024”) blijkt dat deze branches verantwoordelijk zijn voor de grootste vervuilers en met name de lozing van ZZS.
- Een regulering strategie voor het verder beperken van ongewenste indirecte lozingen middels actuele maatwerkvoorschriften
- Toezicht: Onder het toezicht wordt ook verstaan het uitvoeren van een controle waarbij in beeld gebracht wordt welke stoffen toegepast worden in het proces inclusief de hulpstoffen. Op basis van deze gegevens kan vastgesteld worden of dit gevaarlijke stoffen (ZZS) zijn en in welke mate deze in het afvalwater terecht kunnen komen. Op basis van deze gegevens is het mogelijk om gericht een emissiemeting uit te voeren met een beperkt analysepakket op basis van de bevindingen van de controle. Er kan ook gebruik worden gemaakt van een checklist indirecte lozingen (aandachtspuntenlijst) opgesteld worden om het toezicht consistent en efficiënt uit te voeren. Voorkeur is wel om deze digitale checklist landelijk vast te stellen.
- Data verzameling en risicoanalyse: De verzamelde gegevens van de checklists en van de monsters van de lozingen worden geanalyseerd om risico's te identificeren en passende maatregelen te treffen. Verschillende partijen monitoren de waterkwaliteit en voeren metingen uit

in de afvalwaterketen. Dit gebeurt ten behoeve van verschillende doelen, zoals het volgen van ontwikkelingen in de waterkwaliteit van het oppervlaktewater- en grondwatermonitoring (KRW-monitoring) door provincies, waterschappen en Rijkswaterstaat. Metingen en onderzoeken in het kader van verontreinigingsheffingen (vaststellen vervuilingseenheden in het afvalwater) door Rijkswaterstaat en de waterschappen. Daarnaast vinden metingen plaats in het bedrijfsafvalwater en het effluent van de RWZI's door waterschappen, Rijkswaterstaat en omgevingsdiensten. Brononderzoek kan plaatsvinden op basis van metingen in de afvalwaterketen (rioolstrengen, influent en effluent van de RWZI's) door waterschappen.

In de pilot "indirecte lozingen regio Noorderkwartier" zijn in de periode van mei 2023 tot en met 2024 zijn in totaal 103 bedrijven bezocht waarvan er bij 77 bedrijven sprake was van een indirecte lozing. De pilot heeft de volgende resultaten opgeleverd:

- Bij het merendeel van de bemonsterde bedrijven (circa 80%) is tenminste een ZZS aangetroffen;
  - Zware metalen worden veelvuldig aangetroffen, waaronder arseen, cadmium, kobalt, kwik, lood en nikkel;
  - In een aantal gevallen zijn ook andere ZZS aangetroffen: benzeen, dioxines en furanen, formaldehyde, ftalaten, naftaleen, PAK's, PCB's en PFAS.
- Juridische inventarisatie: Er wordt een inventarisatie gemaakt van alle relevante wettelijke verplichtingen, waaronder actuele vergunningen en wettelijke bevoegdheden. Dit zorgt ervoor dat de handhavingsacties juridisch verankerd zijn.
  - Uniform handhavingsprotocol: Er wordt een uniform handhavingsprotocol opgesteld dat zich richt op het toepassen van de specifieke zorgplicht door bedrijven. Tijdens de controle bij het bedrijf wordt beoordeeld of het bedrijf voldoet aan de voorschriften van het BAL en met name de specifieke zorgplicht. Heeft het bedrijf alle preventieve maatregelen getroffen om de lozing te voorkomen of te verminderen. Welke maatregelen zijn door het bedrijf genomen of onderzocht, om de lozing te verminderen. Waaruit blijkt dat de minst schadelijke stoffen worden toegepast (zoals de ABM onderzoeken) en worden geloosd. Vervolgens zal beoordeeld worden of het bedrijf alle technische maatregelen getroffen heeft om het afvalwater te zuiveren. Het gaat hierbij, afhankelijk van de aard van de stof, om de best uitvoerbare technieken of de best bestaande technieken.
  - Communicatie naar bedrijven: Een communicatiecampagne naar bedrijven is essentieel om hen bewust te maken van de gevolgen van hun lozingen en hen te stimuleren om aan de normen te voldoen. Landelijke lopen er ook al initiatieven.
  - Monitoring en rapportage: Door regelmatige monitoring en rapportages door de Omgevingsdienst Zuid-Limburg over de werkwijze, de resultaten en de kosten kan de voortgang en effectiviteit van de aanpak worden gevolgd. Door de opgedane inzichten is het mogelijk om het proces bij te sturen.

De gecombineerde inzet van deze instrumenten moet leiden tot een systematische en effectieve aanpak van indirecte lozingen, wat bijdraagt aan het verbeteren van de waterkwaliteit en het behalen van de KRW-doelstellingen.

Belangrijke voorwaarden voor effectieve VTH-uitvoering zijn, naast voldoende kennis en capaciteit, dat er duidelijke kaders en praktische handvatten zijn voor vergunningverlening en toezicht. Kaders zitten opgesloten in de Omgevingswet. In het besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan kwaliteitseisen ten aanzien van lozingen van afvalwater. In het Bal is ook de minimalisatieverplichting voor ZZS en verplichting tot opstellen van een Vermijdings- en reductieprogramma (VRP) opgenomen. Deze verplichtingen gelden voor vergunningsplichtige en meldingsplichtige bedrijven. Lozingen van bedrijfsafvalwater zijn al snel meldingsplichtig, als het om ZZS gaat is dit standaard het geval.

Richtlijnen waar vergunningverleners en toezichthouders uit kunnen putten zijn:

- Algemene beoordelingsmethodiek (ABM). Vergunningsaanvragen van indirecte lozingen op het oppervlaktewater worden aan de ABM getoetst. Hierin is een tool opgenomen waarin de waterbezwaarlijkheid van stoffen en mengsels is gecategoriseerd. ZZS zitten in de hoogste klassen. De hoogte van de waterbezwaarlijkheid bepaalt vervolgens de saneringsinspanning, waaronder toepassing van de Best Beschikbare Technieken (BBT).
- Informatiedocumenten waarin de Best Beschikbare Technieken staan beschreven voor verschillende milieubelastende lozingsactiviteiten.
- Immissietoets. De omgevingsdienst beoordeelt aan de hand van de immissietoets of de indirecte lozing in lijn is met de hoeveelheid toelaatbare belasting op het ontvangende oppervlaktewater. Het Waterschap Limburg en/of Rijkswaterstaat wordt vaak bij de beoordeling van de immissietoets betrokken.

8. Voorwaarden voor een succesvolle aanpak

Voor een succesvolle aanpak zijn de volgende voorwaarden cruciaal:

- **Urgentiebesef:** De KRW-doelen moeten tijdig worden gehaald om reputatieschade en juridische procedures te voorkomen. De waterkwaliteit en indirecte lozingen staan inmiddels hoog op de agenda van de Provincie Limburg, maar nog niet bij alle gemeenten.
- **Kaders:** De Omgevingswet en ZZS-regelgeving bieden stevige kaders voor de VTH-aanpak. Echter, de bevoegdheden van gemeenten met betrekking tot bedrijfsafvalwater zijn nog niet scherp in beeld.
- **Capaciteit & kennis:** Er is een krapte op de arbeidsmarkt en weinig kennis op het gebied van afvalwater aanwezig. De kennisregisseur Waterkwaliteit en de werkgroep waterteam bij de zes omgevingsdiensten kunnen helpen bij de capaciteitsopbouw.
- **Middelen:** De gemeenten dienen een meerjarige financiering beschikbaar te stellen aan de Omgevingsdienst Zuid-Limburg voor de uitvoering van het toezicht op de indirecte lozingen bij de gemeentelijke bedrijven inclusief monsternamen en analyse.
- **Samenwerking:** Intensieve samenwerking met Waterschap Limburg en andere ketenpartners is cruciaal voor een effectieve aanpak.

9. Implementatie

De implementatie van het plan volgt een gefaseerde aanpak. Dit voorstel geeft invulling aan de eerste twee fasen. In de derde fase wordt toegewerkt naar een structurele borging van de VTH-taken rondom indirecte lozingen en de hiervoor benodigde inzet en middelen, in lijn met en aansluitend op ontwikkelingen op landelijk niveau. Zie voor nadere uitwerking ook bijlage 1 (Activiteiten per jaar met de financiële consequenties).

Fase 1 (2026)

- ***Middelen beschikbaar stellen: financiële middelen en personeelsinzet***
Door de gemeentelijke partners zullen voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld moeten worden om een ander te realiseren. Door de Provincie Limburg is hiervoor al voldoende budget gereserveerd. Door de gemeenten dient dit alsnog plaats te vinden. Voor de uitvoering van de pilot indirecte lozingen bij de gemeentelijke bedrijven zal een extra formatie nodig zijn van 1 fte verdeeld over twee toezichthouders (nader uitwerking in bijlage 1).

Met betrekking tot personele middelen is het van belang dat de omgevingsdienst Zuid-Limburg gaat investeren in vergunningverleners en inspecteurs die voldoende kennis en ervaring hebben

met het aspect "indirecte lozingen". Hierbij zal geïnvesteerd moeten worden in kennis van de vergunningverleners en de inspecteurs om dit op een adequaat niveau te krijgen.

Naast de specialisten lucht, geluid, bodem en externe veiligheid is het aan te bevelen dat er ook een specialist water onderdeel uitmaakt van de afdeling Advies en Onderzoek om advies te geven aan de vergunningverleners en inspecteurs op dit item naast inhoudelijke regie en coördinatie met de andere omgevingsdiensten, samenwerking met het Waterschap Limburg, Rijkswaterstaat en andere ketenpartners. Voor de specialist water is een formatie nodig van 0,5 fte voor alle gemeentelijke bedrijven. Onderbouwing is uitgewerkt in bijlage 1.

- Project tankcleaning
Toezicht uitvoeren bij 5 tankcleaningbedrijven op indirecte lozingen inclusief bemonstering en analyse van het geloosde afvalwater. Project is reeds gestart in 2025.
- Kennis bij de inspecteurs
Om het kennisniveau bij de inspecteurs op een adequaat niveau te krijgen zullen nog de nodige opleidingen gevolgd moeten worden.
Kennis over afvalwater, zuiveringstechnieken, Kader Richtlijn Water (KRW), Algemene beoordelingsmethodiek (ABM), emissie-immissie toets, inspectie-items met betrekking tot afvalwater (checklist), diverse bemonsteringmogelijkheden van het afvalwater en het analyseren van de genomen afvalmonsters op de relevante componenten zijn hierbij relevant.
Voorstel is om twee toezichthouders naar voren te schuiven die naast hun regulier toezicht de helft van hun beschikbare capaciteit besteden aan het toezicht op indirecte lozingen. Deze toezichthouders dienen in aanmerking te komen voor het volgen van de 7-daagse dagopleiding Handhaving indirecte lozingen te Utrecht gegeven door het instituut wateropleidingen. Kosten van deze cursus zijn € 3.090 volgens opgave bij kennisinstituut Wateropleidingen.
Door Waterschap Limburg is reeds kennisoverdracht geweest met betrekking tot indirecte lozingen en met name de invloed hiervan op de werking van de rioolwaterzuiveringsinstallatie in beheer van het Waterschap Limburg en de invloed hiervan op de kwaliteit van het oppervlaktewater en de doelen van de Kader Richtlijn Water (KRW). Tevens is er een excursie op de rioolwaterzuiveringsinstallatie Roermond geweest.
- Selectie van bedrijven
In eerste instantie zullen een 70-tal bedrijven uit branches geselecteerd worden waarvan bekend is dat zij de meest vervuilende stoffen lozen en met name de zeer zorgwekkende stoffen.
Een selectie in eerste instantie is:
  - Metaalbewerking;
  - Olie-vetverwerking;
  - Voedingsmiddelenbedrijven;
  - Medische sector;
  - Bedrijven uit de chemische industrie;
  - Afvalverwerkende bedrijven;
  - Tankcleaningbedrijven (project reeds opgestart).

Hierbij kan ook gebruik worden gemaakt van de aanwezige kennis van het Waterschap Limburg van het influent van de RWZI's om een inschatting te maken van de meest vervuilende lozers.

Van de 1178 gemeentelijke bedrijven (bron: planning 2026) zullen een evenwichtig aantal bedrijven per gemeente gecontroleerd worden.

Hieronder volgt een tabel met het aantal bedrijven per gemeente (bron: planning 2026) die voor de pilot in aanmerking komen:

Gemeente	Totaal aantal bedrijven	Aantal bedrijven voor de pilot
Beek	58	3
Beekdaelen	91	5
Brunssum	36	2
Eijsden-Margraten	76	5
Gulpen-Wittem	44	3
Heerlen	108	6
Kerkrade	87	5
Landgraaf	33	2
Maastricht	144	10
Meerssen	42	2
Simpelveld	18	1
Sittard-Geleen	283	17
Stein	63	4
Vaals	33	2
Valkenburg aan de Geul	37	2
Voerendaal	25	1

In bijlage 2 is een voorstel weergegeven van de bedrijven die per gemeente in aanmerking komen voor de pilot rekening houdende met de bovenvermelde branches. Dit betreft uitsluitend een voorstel en kan in onderling overleg aangepast worden.

- Kennis delen met Waterschap Limburg, kennisregisseur ODNL en de werkgroep “waterteam 6 OD’s”**
 Door middel van gezamenlijke trainingen en kennisuitwisselingssessies kunnen de betrokkenen hun kennisniveau verhogen en de effectiviteit van de handhaving verbeteren.
- Opstellen checklist indirecte lozingen**
 Een checklist indirecte lozingen kan een instrument zijn voor de inspecteur om alle relevante aspecten van het afvalwater te inspecteren tijdens de inspectie.
 Landelijk wordt een dergelijke checklist ontwikkeld om uniformiteit te borgen binnen de omgevingsdiensten. Binnen de pilot indirecte lozingen regio Noorderkwartier is een dergelijke checklist al opgesteld en kan gebruikt worden bij de inspecties specifiek gericht op de indirecte lozingen. Een dergelijke checklist is weergegeven in het eindrapport “pilot Indirecte Lozingen regio Noorderkwartier” mei 2023 – maart 2024.
- Wettelijke verplichtingen**
 Er wordt een inventarisatie gemaakt van alle relevante wettelijke verplichtingen, waaronder actuele vergunningen en wettelijke bevoegdheden. Dit zorgt ervoor dat de handhavingsacties juridisch verankerd zijn.
 Daarnaast zal een handhavingsprotocol opgesteld moeten worden in hoeverre bedrijven invulling geven aan de zorgplicht zoals bedoeld in artikel 2.11 Besluit Activiteiten leefomgeving (algemeen kapstokartikel). Indien bedrijven niet voldoen aan de specifieke zorgplicht dient de toezichthouder dit te motiveren. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van gegevens die bekend zijn bij het Waterschap Limburg. Een mogelijk motivatie is dat de lozing een impact heeft op de kwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater. Door de omgevingsdiensten wordt aangegeven dat dit een moeizaam proces is en veel capaciteit vergt van de handhavers.

Landelijk wordt gestreefd naar maatwerkvoorschriften in de vergunning in plaats van specifiek zorgplicht.

Fase 2 (2027)

- *Uitvoeren inspecties*

Inspecties uitvoeren bij de geselecteerde bedrijven waaronder het uitvoeren van bemonsteringen en analyseren van het afvalwater op specifieke componenten. Eventueel een snelle indicatie krijgen van de vervuiling in het afvalwater door het uitvoeren van geleidbaarheidsmetingen waarna een uitgebreide analyse van het afvalwater kan plaatsvinden. Toezicht zal plaatsvinden via een gestandaardiseerde checklist en de bemonsteringen dienen plaats te vinden volgens NEN-normen.

Starten met een pilot van 70 bedrijven in de branches waarna het verder uitgerold kan worden naar de andere bedrijven. Pilot bestaat in eerste instantie uit bedrijven van de branches afvalverwerking, metaalbewerking, olie-vetverwerking, chemische industrie, voedingsmiddelen, medische sector en tankcleaning.

Voorstel is om bij deze 70 bedrijven door de drie aangewezen toezichthouders een inspectie uit te voeren op de indirecte lozingen bij het bedrijf. Deze inspectie omvat:

- Opvragen rioleringsstekening om inzicht te krijgen in de lozingssituatie bij het bedrijf;
- Vaststellen monsternamenpunten;
- Inzicht krijgen in de stoffen die in het bedrijf aanwezig zijn en eventueel in het afvalwater terecht kunnen komen;
- Monsternamen laten uitvoeren inclusief analyse op die componenten die mogelijk in het afvalwater aanwezig zijn;
- Vastleggen van de gegevens in een rapport.

Afhankelijk van het soort bedrijf en de medewerking van het bedrijf kan het kengetal voor een dergelijke inspectie vastgesteld worden op 20 uur. Dit is tot stand gekomen op basis van informatie van andere omgevingsdiensten die al een dergelijk traject gestart zijn.

Met betrekking tot monsternamen en analyse is in het rapport “pilot Indirecte Lozingen regio Noorderkwartier mei 2023 – maart 2024” per branche aangegeven welke parameters in het te lozen afvalwater aanwezig kunnen zijn. Dit kan toegepast worden als indicatie voor de te analyseren stoffen in een steekmonster.

Bij het toezicht kan ook in beeld gebracht worden welke stoffen toegepast worden in het proces inclusief de hulpstoffen. Op basis van deze gegevens kan vastgesteld worden of dit gevaarlijke stoffen (ZZS) zijn en in welke mate deze in het afvalwater terecht kunnen komen.

- *Actuele vergunningen*

Indien relevant de vergunningen actualiseren op maatwerkvoorschriften voor de indirecte lozingen.

- *Monitoring en rapportage*

Door regelmatige monitoring en rapportages door de Omgevingsdienst Zuid-Limburg over de werkwijze, de resultaten en de kosten kan de voortgang en effectiviteit van de aanpak worden gevolgd. Door de opgedane inzichten is het mogelijk om het proces bij te sturen. Mogelijk dat een data-analist hierbij ook een rol kan invullen met betrekking tot een database voor het verzamelen van bemonsteringsresultaten.

Fase 3 (2028 en verder)

In de derde fase wordt toegewerkt naar een structurele borging van de VTH-taken rondom indirecte lozingen en de hiervoor benodigde inzet en middelen in lijn met, en aansluitend op ontwikkelingen op landelijk niveau. Uit de jaarlijkse evaluaties is het mogelijk om continu de aanpak te verbeteren en aan te passen aan nieuwe inzichten en omstandigheden.

10. Communicatie naar bedrijven en branche organisaties

In het kader van bron aanpak willen we bewustwording creëren om bedrijven te stimuleren de lozing van schadelijke stoffen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken.

Communicatie is essentieel om bedrijven en brancheorganisaties te informeren over hun verantwoordelijkheden met betrekking aan indirecte lozingen. Deze communicatie zal zich richten op:

- Bewustwording
Bedrijven moeten zich bewust worden van de aanwezigheid van ZZS in hun lozingen en de risico's die deze stoffen vormen voor de waterkwaliteit en volksgezondheid.
- Voorlichting
Door middel van voorlichting en workshops worden bedrijven geholpen om te begrijpen hoe ze hun lozingen kunnen verminderen en kunnen voldoen aan de wettelijke normen.
- Brancheorganisaties
Door de brancheorganisaties actiever te betrekken wordt de boodschap breder verspreid en wordt de naleving binnen specifieke sectoren bevorderd.

11. Evaluatie en monitoring

Evaluatie en monitoring vormen de laatste, maar cruciale stappen in het plan van aanpak. Dit omvat:

- Data verzameling en evalueren
De opgehaalde data en resultaten uit de controles worden gebruikt voor de evaluatie van de controles. Door de evaluatie periodiek uit te voeren kan de aanpak voor de komende jaren verbeterd worden.
- Verantwoording
Er wordt gerapporteerd over de inzet en resultaten van de strategie, zowel kwantitatief (bijv. gecontroleerde bedrijven en resultaten hiervan) als kwalitatief (bijv. verbeterde samenwerking).
- Periodieke Evaluatie
Jaarlijks worden de resultaten geëvalueerd om te beoordelen of de strategie effectief is en waar nodig moet worden bijgestuurd. Deze evaluaties vormen de basis voor eventuele aanpassingen van onze aanpak.
- Continu Verbeteren
Door de resultaten van monitoring en evaluatie systematisch te verwerken, kan het plan dynamisch worden aangepast om te reageren op nieuwe uitdagingen en ontwikkelingen.

12. Conclusie

Het plan van aanpak voor indirecte lozingen vormt een belangrijke stap bij het verbeteren van de waterkwaliteit in Nederland. Dit vraagt investering in capaciteit en kennis alsook versterkte samenwerking tussen betrokken partijen. Door te onderzoeken waar en hoe VTH-instrumenten effectief kunnen worden ingezet en dit gezamenlijk te ontwikkelen, streven we naar een significante bijdrage aan het behalen van de KRW-doelstellingen, het terugdringen van ZZS en het beschermen van de volksgezondheid en het milieu.

13. Bijlagen

1. Activiteiten per jaar met de financiële consequenties
2. selectie van gemeentelijke bedrijven voor de pilot indirecte lozingen
3. Monstername en analyses bij de gemeentelijke bedrijven door Waterschap Limburg 2025
4. Relevante documenten
5. Begrippenlijst

Bijlage 1: Activiteiten per jaar met de financiële consequenties

Hieronder volgt een indicatie van de benodigde financiële middelen van de gemeenten per jaar.

Jaar	budget	activiteiten	geraamde kosten
2026	€ 62.840 (overige kosten)	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen plan van aanpak pilot indirecte lozingen gemeentelijke bedrijven - Netwerkdag water In het najaar is het voorstel om in navolging van 2025 een netwerkdag "water" te organiseren door het Waterschap Limburg, ODZL, ODNML en WML. Dit vanwege kennisoverdracht en samenwerking. De totale kosten voor de organisatie bedragen ongeveer € 15.000 waarvan de kosten gedeeld worden door alle 4 de organiserende instanties - Pilot uitvoeren toezicht op indirecte lozingen inclusief bemonstering en analyse van het geloosde afvalwater van de bedrijven die vallen onder de branche tankcleaning - Opstellen checklist indirecte lozingen ten behoeve van de inspecties - Kennisuitwisseling met kennisregisseur ODNL, waterteam 6 Seveso-OD's, Waterschap Limburg en stichting Schone Maas - Voorstel is om twee toezichthouders naar voren te schuiven die naast hun regulier toezicht de helft van hun beschikbare capaciteit besteden aan het toezicht op indirecte lozingen (1 fte verdeeld over twee toezichthouders). Deze toezichthouders dienen in aanmerking te komen voor het volgen van de 7-daagse dagopleiding Handhaving indirecte lozingen te Utrecht gegeven door het instituut wateropleidingen 	<ul style="list-style-type: none"> - € 5.400 op basis van 40 uur - € 36.000 op basis van een 30-tal deelnemers voor de eendaagse netwerkdag en kennisoverdracht inclusief de kosten voor het organiseren van de netwerkdag. - Steekmonsters nemen bij een 5-tal bedrijven die vallen die vallen onder de branche tankcleaning. Totale kosten volgens schatting € 5.000 - € 2.160 gebaseerd op 16 uur - € 8.100 gebaseerd op 60 uur (schatting) - € 6.180 (2 x € 3.090)

Jaar	budget	activiteiten	geraamde kosten
2027	€ 229.656 waarvan € 159,656 personeelskosten (1,5 fte voor uitvoering van taken toezicht en analyse) en € 70.000 overige kosten	<ul style="list-style-type: none"> - Pilot uitvoeren toezicht op indirecte lozingen bij 70 bedrijven binnen de branches tankcleaning, afvalverwerking, metaalbewerking, olie-vetverwerking, chemische industrie, voedingsmiddelenindustrie, medische sector. In bijlage 2 is een voorstel gedaan van de bedrijven die in aanmerking zouden kunnen komen. Voorstel is om bij deze 70 bedrijven door de twee aangewezen toezichthouders die elk voor 0,5 fte (totaal 1 fte) inspecties uitvoeren op de indirecte lozingen bij het bedrijf. Deze inspectie omvat het opvragen rioleringstekening om inzicht te krijgen in de lozingssituatie bij het bedrijf, vaststellen monsternamenpunten, inzicht krijgen in de stoffen die in het bedrijf aanwezig zijn en eventueel in het afvalwater terecht kunnen komen, monsternamen laten uitvoeren inclusief analyse op die componenten die mogelijk in het afvalwater aanwezig zijn en het vastleggen van de gegevens in een rapport. - Nemen van een steekmonster bij deze 70 geselecteerde bedrijven en de analyse van het steekmonster uit laten voeren bij een gecertificeerd laboratorium. Kosten van de bemonstering en uitgebreid analysepakket is circa €1.000 voor een steekmonster. Deze dienen plaats te vinden door gecertificeerde monsternemers en de analyses door een hiervoor gecertificeerd laboratorium - Technisch adviseur water met de navolgende taken. Kennisuitwisseling met waterteam 6 Seveso-OD's, 	<ul style="list-style-type: none"> - € 97.941 voor toezicht (1fte schaal 9 volgens begroting 2027) - € 70.000 op basis van € 1.000 per steekmonster - Volgens schatting minimaal 2,5 dagen per week. Totale kosten op jaarbasis

		<p>Waterschap Limburg en stichting Schone Maas. Volgen van landelijk ontwikkelingen en implementatie van deze ontwikkelingen binnen de ODZL. Deelname aan landelijke projecten met betrekking tot indirecte lozingen. Advies geven aan vergunningverleners over regelgevingen en normeringen. Contacten met laboratoria en advisering over analysepakketten etc. Bij de andere omgevingsdiensten is minimaal 1 fte ingevuld voor deze activiteiten.</p> <p>- Actualiseren vergunningen voor het aspect indirecte lozingen indien relevant</p>	<p>€ 61.715 (0,5 fte indicatie functie schaal 11 volgens begroting 2027)</p> <p>- PM</p>
--	--	---	--

Bijlage 2: selectie van gemeentelijke bedrijven voor de pilot indirecte lozingen

Door Omgevingsdienst Zuid-Limburg is per gemeente op voorhand voor deze pilot een selectie gemaakt van de bedrijven die in aanmerking komen voor specifiek de inspecties afvalwater. Het zijn bedrijven uit de sectoren afvalverwerking, metaalbewerking, olie-vetverwerking, chemische industrie, voedingsmiddelenbedrijven, medische sector en tankcleaningbedrijven zoals weergeven in hoofdstuk 3.

Gemeente	Aantal inspecties	Bedrijven
Beek	3	<ul style="list-style-type: none"> - Aircraft Solutions BvBa - ASN Autoschade Beek - Samco Aircraft Maintenance B.V.
Beekdaelen	5	<ul style="list-style-type: none"> - Autoschadeherstelbedrijf Leers - Caradon Stelrad B.V. - Habets Industrial Components & Surface Technology - Milieupark Schinnen - Transpo Nuth
Brunssum	2	<ul style="list-style-type: none"> - Autoschade Frans Beckers B.V. - Kwik-Fit
Eijsden-Margraten	5	<ul style="list-style-type: none"> - Bèr Huijnen Landbouwmechanisatie B.V. - Carcleaning Jim Ridder - Delamboij Automotive Services B.V. - H. Lutgens Metaalrecycling - Milieupark Margraten
Gulpen-Wittem	3	<ul style="list-style-type: none"> - B.V. Gulpener Bierbrouwerij - Karrosseriebouw Kohl - Mertens Grondverzet, transport en loonbedrijf B.V.
Heerlen	6	<ul style="list-style-type: none"> - BUCA Hydrauliek Heerlen B.V. - Car Cleaning Heerlen - Carwash Heerlen B.V. - Donkers Motorenrevisie B.V. - Van Melik Keuken B.V. - Zuyderland Medisch Centrum
Kerkrade	5	<ul style="list-style-type: none"> - Autoschade & Spuiterij S. Altakrouri - Autoschade Repaint B.V. - Bakkerij Voncken-Caubo B.V. - KEP Blaauw & ZN Grond- en sloopwerken B.V. - Stalumex
Landgraaf	2	<ul style="list-style-type: none"> - Holcim Cement Nederland B.V. - SoFine Foods B.V.
Maastricht	10	<ul style="list-style-type: none"> - Academisch Ziekenhuis Maastricht - ARM Afval Recycling Maastricht B.V. - Bos Vogelvoederfabriek B.V. - De Maestrichter Bierbrouwerij B.V. - Faculty of Health, Medicine and Life Science - Mora Productie B.V.

		<ul style="list-style-type: none"> - QR Metals B.V. - Radium Foam B.V. - Rubber Resources B.V. - Thomas Regout International B.V.
Meerssen	2	<ul style="list-style-type: none"> - MCR Motoren - Vebego Groen Participatie B.V.
Simpelveld	1	<ul style="list-style-type: none"> - Schobbers Techniek
Sittard-Geleen	17	<ul style="list-style-type: none"> - ArceloMittal Staalhandel B.V. - Automotive Logistic Center Langen B.V. - Autoschade Bronneberg - DeltaChem International B.V. - Eyzerhardt Plaat en Staal - H.P. Steel B.V. - Koopman Automotive Solutions B.V. - Machine Revisie Cuijpers - Metaalbewerking J. de Vries - RB Automotive - Refresco Benelux B.V. - Schils B.V. - Straal-, Clean- en Coatingbedrijf Plessius B.V. - Vino-automotive - VK piping - Zinkunie B.V. - Zuyderland Medisch Centrum
Stein	4	<ul style="list-style-type: none"> - Dirix Elsloo B.V. - Howicon B.V. - Kivits Staalbouw B.V. - Metal Surface Treatment B.V.
Vaals	2	<ul style="list-style-type: none"> - Bülles Metaalbewerking - Emerald Medical
Valkenburg aan de Geul	2	<ul style="list-style-type: none"> - Frijns Steel Construction B.V. - Motoren Revisie Steins B.V.
Voerendaal	1	<ul style="list-style-type: none"> - Ger de Vries Mobiele Lak- en uitdeukservice

Bijlage 3: Monsternamen en analyses Waterschap Limburg 2025 gemeentelijke bedrijven

Door Waterschap Limburg worden bij enkele gemeentelijke bedrijven ook steekmonsters genomen en geanalyseerd op die componenten die in het afvalwater terecht kunnen komen.

Bedrijf	Analysepakket
Cleaning Limpens te Maastricht	EOX extraheerbare organisch halogenen Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn totaal N CZV
Arnold Maassen Exploitiemaatschappij B.V. te Maastricht	BTEX fosfor P Monocyclische Aromatische Koolwaterstoffen MAK vluchtige organochloorverbindingen VOCl Vluchtige Organohalogenen VOX Onopgeloste bestanddelen Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn
Thomas Regout International B.V. te Maastricht	fosfor P Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn
Caradon Stelrad B.V. te Nuth	fosfor P minerale olie Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn
Limpens Cleaning B.V. te Elsloo	Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn Onopgeloste bestanddelen fosfor P
Loetoning Vervoer B.V. te Stein	Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn Onopgeloste bestanddelen fosfor P
W.G. Salari Transport B.V. te Sittard	Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn onopgeloste bestanddelen
Goodpack Europe B.V. te Beek	Cd, Cr, Cu, Ni, Pb, Zn

Bijlage 4: Relevante documenten

Navolgende documenten zijn geraadpleegd voor het opstellen van het plan van aanpak:

- Eindrapport “pilot Indirecte Lozingen regio Noorderkwartier” mei 2023 – maart 2024.
- PFAS-bronnen in Nederland, bronnenonderzoek op basis van monitoringdata, september 2024.
- Aanpak indirecte lozingen bedrijfsafvalwater, Resultaten Quick Scan en Plan van Aanpak, Provincie Gelderland opgesteld door buiten organisatieadvies, 20 december 2024.
- Overzicht analyses indirecte lozingen Waterschap Limburg 2025.
- Grip op indirecte lozingen, plan voor het aanpakken schadelijke stoffen uit indirecte lozingen in het Nederlands Maasstroomgebied, opgesteld door Schone Maaswaterketen en het Programmabureau Stroomgebied Maas, versie 1.2, 7 april 2025.
- Plan van aanpak indirecte lozingen 2024-2026, Een voorstel voor een uniforme aanpak in Provincie Noord-Holland.

Bijlage 5: begrippenlijst

KRW	De Kaderrichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die op 22 december 2000 van kracht werd. De doelstellingen van de KRW ondersteunen het realiseren en behouden van schoon en gezond oppervlaktewater en grondwater. De Europese lidstaten hebben gezamenlijk afgesproken dat uiterlijk in 2027 een goede toestand bereikt moet zijn.
PAK's	Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen. Dit zijn schadelijke stoffen die kankerverwekkend zijn.
PFAS	Per- en polyfluoralkylstoffen. Stoffen die ongewenste eigenschappen hebben en een risico vormen voor de gezondheid van mens en milieu. Het is een verzamelnaam voor meer dan 6000 stoffen waarin onder andere een combinatie van fluorverbindingen en alkylgroepen voorkomt.
ZZS	Zeer Zorgwekkende Stoffen. Deze zijn geclassificeerd als de meest gevaarlijk stoffen voor mens en milieu omdat ze bijvoorbeeld de voortplanting belemmeren, kankerverwekkend zijn of zich in de voedselketen ophopen. De aanpak van ZZS emissies van bedrijven bestaat uit minimalisatie door bronaanpak en reductiemaatregelen en een continue proces om te kijken of dit beter kan.
PCB's	Polychloorbifenylen zijn schadelijke stoffen. Ze komen voor in bepaalde soorten olie en plastic, bouwmaterialen en bestrijdingsmiddelen met chloor.
rwzi	Rioolwaterzuiveringsinstallatie. Een rioolwaterzuiveringsinstallatie zuivert stedelijk afvalwater, waaronder het afvalwater van huishoudens, bedrijven en veelal ook het hemelwater van verhardingen dat via het riool wordt afgevoerd.